

המשבר הראשון בחייה של אופירה התי-חולל כאשר היא ובעלה גילו את עק-רותה. שניהם אהבו ילדים ורצו בהם מאד. שלא כבמיקרים רבים אחרים, הם התי-גברו על משבר העקרות של אופירה כשהם תומכים איש ברעהו. בשלב מסויים הם החליטו לאמץ בת, והעניקו לה את השם נירה. רק לפני כמה חודשים גילתה נירה, כיום כבר בת שבע, את השם נעמה. הוא מצא חן בעיניה והוריה נעתרו לבקשתה להמיר את השם נירה בנעמה. לבית-הספר נרשמה כבר בשם נעמה. בבית ממשכים לקרוא לה בכינוי החיבה ניני — הוא מתאים הן לנירה והן לנעמה.

כפי שקורה לעיתים, הצליחה אופירה להיכנס להריון דווקא לאחר שאימצה בת. שנה אחרי שנולדה נעמה, נולד ארו, בנם השני של אופירה ויצחק נבון. לפני שנה וחצי נבחר נבון כנשיא המדינה. היה זה משבר נוסף שעליו היו חייבים אופירה ויצחק נבון להתגבר בצוותא. הוא הפך נשיא, היא הפכה רעיית נשיא, עם כל האחריות והגטל הכרוכים בתואר זה.

כבר במסכת ההכרה היה ברור שאר-פירה נותנת את הקו החדש בבית הנשיא, קו שחיבב אותה מייד על הכל. היא לא היתה חסידה של הכיפתור והרשמיות. הידידים הוותיקים נשארו ידידים. הרבה חן ומחשבה הושקעו עלידה בכל דבר, ובהזרות מרובה. הבית נועד להיות מחייד ומלא פרחים, למרות השערוריה שפרצה בעיקבות ההוצאה הכספית על פרחי בית הנשיא בתקופת נינה קציר. אופירה מצר-אה את הפיתרון: היא גידלה את הפרחים בגינת מישכן הנשיא.

בבית נועד לדעתה לבטא את ישראל, כפי שהיא אהבה, הכירה ורצתה לראות, והדבר ניכר בכל פינה בו. אופירה רצתה את האמנות הישראלית בתוך המישכן, שאותו הפכה, למרות קשיים אובייקטי-ביים רבים, לבית, היא ידעה שעלולה לפרוץ שערוריה ציבורית אם תשקיע מאות אלפי לירות באמנות ישראלית, ומצאה את הפיתרון. היא הביאה עימה מהדירה השכורה שבה התגוררו למישכן הנשיא את יצירות האמנות הישראליות המקור-ריות שאותן אהבה.

אירוח וקבלות-פנים הם חלק נכבד מר-תפקידי הנשיא, וממילא חלק נכבד יותר מתפקידי רעיית הנשיא. המאכלים היקרים והרשמיים פינו מקומם למאכלים טעי-מים ומקוריים. היום שותים בבית הנשיא מיץ הדרים טבעי, אוכלים סיגארים מרוי-

בשערי המלכה

אופירה בפתח ארמון בא-קינגהאם בלונדון, דקות אחדות לפני שהתקבלה על-ידי מלכת אנגליה, לפני כשבועיים. השיחה בין המלכה לרעיית הנשיא היתה מן הארוכות שידע בית-

המלוכה הבריטי, המלכה סירבה להיפרד מאופירה בתום רבע השעה שהוקצבה לשיחה, והשתיים שהו ביחד כשעה וחצי. ההחלטה לתת אצל מלכת אנגליה הגיעה אחרי שהמלכה שמעה על ביקורה של אופירה בלונדון, וזכרה את פגישתן הראשונה.

שלה, ולהיות אם לנעמה ולארו ורעייה ליצחק. ואכן, סיכום פעולותיה בשנת הנשיאות הראשונה מעורר הערצה. מאות אירועים, קבלות פנים וארוחות, שבהן תרמה, בחן המיוחד לה, להצלחת הנשיא: החל מהשתתפות בערב ליוכרו של המל-חין יצחק לוי ועד להשתתפות במופע התנועה הקיבוצית, בכנס הצופים בצמח, בחגיגת ברי-מיוחה לילדי כפר הכ"ד ובקבלת-פנים במלאת 60 שנה להביחה. אופירה הפכה לנערצת על הדיפלומטים והאורחים רמי-המעלה שהגיעו מחוץ-לארץ. היא אירחה את הנשיא האמריקאי קארטר, את הנשיא אל-סאדאת ורעייתו, את ז'קלין קנדי ואת סגן נשיא אר-צות-הברית, ולטר מונדייל, את אנשי הסגל הדיפלומטי, את שרי-החוק של סל-וודור, את הישראלים המיועדים לתפ-קידים בשגרירויות בחוץ-לארץ, את נשות המגבית מארצות-הברית, את ראש ממי-שלת אונטריו, את יושב-ראש הפרלמנט האוסטרלי, את הנשיא האמריקאי לשעבר פורד ואת רעייתו, את הנשיא לשעבר מארגנטינה, את שרי-האוצר של גוואטמלה, את אימו של ג'ימי קארטר, ליליאן קאר-טר, ואת אלמנת נשיא אירלנד.

אם החמישיה

ואם הבנים

תוך שנה וחצי הפכה אופירה לסמל ולמושג בחצרות נשיאים בכל רחבי העולם. מעולם לא היה ישראלי שזכה להערצה כה רבה בגלל רעייתו, כפי שזכה לכך הנשיא נבון. אולם ככל שהכירה בחשיבות פעילותה לצד הנשיא, ידעה אופירה עד כמה חשובות פעולותיה העצמאיות.

היא התרוצצה מבית-שאן, שם חגגה עם נשות המקום את חג האשה, למעלות-תרשיחא, שם היתה אורחת הכבוד ביום-האם. היא ערכה קבלות-פנים למתנדבות ויצ"ג, מיח"א, נעמת, בני-ברית, והמגבית היהודית המאוחדת. היא הרצתה בכנס פסי-כולוגים שדן במצב-יחלץ, בכנס של נשים ערביות שסיימו קורס לאורחות, בקונגרס הבינלאומי של ניוורכיורוגים ובכנס של העובדים הסוציאליים. היא נסעה לבקר את אסיה-החמישייה בבית-החולים הדסה ואירחה את אסיה-הבנים ליבקה גובר בביתה. היא ביקרה בשכונת-התיקוה וקיימה עשר רות פגישות בביתה למען מטרות אותן החשיבה. אולם את עיקר מאמציה השקיעה אר-

המישיחה הראשונה

מישיפתח נבון המאושרת וגליל הכותרת נבון כנשיא המדינה. ארו יושב על ברכי אופירה ונעמה על ברכי הנשיא. אופירה הצליחה להכניס לבית הנשיא סיגנון חדש, נעים יותר, ישראלי יותר, וזכתה להערצת המוניים המציפים אותה במיכתבי ברכה ועידוד.

החליטה אופירה לנהל את חייה בשלר-שה מישורים אינטנסיביים ביותר: למלא את הפונקציות המוטלות עליה כרעיית הנשיא וללוות את הנשיא כאשר הדבר נדרש ממנה; לפעול במיסגרת עצמאית כאשר נשיא מינה, בתחומי פעולותיה החינוכיות מהתקופה הסרו-מישיאיות

בפני ידידה קרובה: „אני ממש מצפה לביקורת בונה, אני רוצה ללמוד מכל אחד ולתקן שגיאות שלי. אני מודה גם לכל מי שמצביע על שגיאותי, אבל אני לא יכולה לסבול דברים מרושעים. הם ממש מציקים לי.“ כשנבחר יצחק נבון לנשיאות המדינה,

קאיים, קובה, גפילטע פיש ולוגמים מרק עם כופאות. גם בלבוש הונהג שינוי. לא עוד בגי-דים התפורים אצל אופנאי הצמרת בפאר ריס וברומא, שלפיהם נמדדות נשות חבי-רה-ישראליות אחרות. אופנה מקורית, ה-מתוכננת ומעוצבת על-ידי אופנאים ישר-אלים, מתאימה לסיגנון החיים, לאקלים ולצבעים השולטים בארץ. הסיגנון החדש של הגברת הראשונה הוא קליל, פשוט, צבעוני ואלגנטי, באופן המיוחד רק לה. האורחים שהתרגלו לנשיאות קשישות, החל מוורה וייצמן, עבור דרך רחל ינאית בן-צבי וכלה בנינה קציר, קיבלו באהבה רבה את הנשיאה הצעירה, היפה, המטופחת, הישראלית כלי-כך, שהכניסה סיגנון חדש למישכן הנשיא. אולם למי-רות ערמות מיכתבי ההערצה המגיעים אחרי כל הופעה ציבורית שלה, ידעה אופירה נבון כי ישנם כאלה הממתינים לה בפניה, הרוצים לראות בכיסלונה, המקנאים בחיגויות שלה.

היא נאבקה בהם, בנועם מיוחד לה שמרה בעצמה על צעדיה. חששה להת-חלק, חששה להיכשל ולהכשיל את בעלה — והצליחה בכך. לחובתה אפשר לציין כי כל מילה של ביקורת — לעיתים היו מגיעים לאוזניה דברי הבי-קורת, חלקם מתוך כוונה טובה וחלקם בודון — פגעו בה. הגישות של אופירה נבון ידועה לכל מכריה ומיודעה; רגישות זו התנקמה בה מאוחר יותר. פעם התלוננה אופירה